

„Jsi výjimka mezi všemi, kdo patří k soudu. Mám k tobě větší důvěru než ke komukoli z nich, co jsem jich už poznal. S tebou mohu mluvit otevřeně.“ „Neklam se,“ řekl duchovní. „V čem bych se mohl klamat?“ ptal se K. „V soudu se klameš,“ řekl duchovní, „v uvozovacích spisech k zákonu se praví o tomto klamu: Před zákonem stojí dveřník. K tomu dveřníku přijde muž z venkova a prosí, aby ho vpustil do zákona. Ale dveřník řekne, že ho teď vpustit nemůže. Muž se zamyslí, a pak se zeptá, bude-li mu tedy dovoleno vstoupit později. ‚Možná,‘ řekne dveřník, ‚teď však ne.‘ Protože brána k zákonu je jako vždy otevřena a dveřník ustoupí stranou, shýbne se muž, aby se podíval bránou dovnitř. Když to dveřník zpozoruje, zasměje se a řekne: ‚Vábi-li tě to tak, jen zkus vejít přes můj zákaz. Ale pamatuj: Já jsem mocný. A jsem jen nejnižší dveřník. V každé síni však stojí dveřníci, jeden mocnější druhého. Už popatřit na třetího je dokonce i nad mé síly.‘ Takových nesnáží se muž z venkova nenadál, zákon má být přece přístupný každému a vždy, myslí si, ale když se teď pozorněji zadívá na dveřníka v kožichu, na jeho velký špičatý nos, na dlouhé, řídké, černé tatarské vousy, rozhodne se, že přece jen raději počká, až mu dovolí vejít. Dveřník mu dá stoličku a dovolí, aby se posadil stranou ode dveří. Tam sedí dny a léta. Znovu a znovu se pokouší, aby byl vpuštěn, a unavuje dveřníka prosbami. Dveřník ho tu a tam trochu vyslýchá, vyptává se na jeho rodný kraj a mnoho jiného, ale jsou to neúčastné otázky, jak se ptají velcí páni, a nakonec mu pokaždé řekne, že ho ještě nemůže vpustit. Muž, který se bohatě vybavil na cestu, obětuje všechno, byť by to bylo sebecennější, aby dveřníka podplatil. Ten sice všechno přijme, ale říká přítom: ‚Přijímám to jen proto, abys

nemyslel, žeš něco opomenul.‘ Po celá ta léta pozoruje muž dveřníka takřka neustále. Zapomene na ostatní dveřníky, a ten první zde se mu zdá jedinou překážkou, pro kterou nemůže vejít do zákona. Proklíná tu neblahou náhodou, první léta hlasitě, později, když zestárne, už jenom tiše pro sebe trochu reptá. Zdětinští, a protože za ta léta, co dveřníka zkoumal, poznal i blechy v límci jeho kožichu, prosí také ty blechy, aby mu pomohly a dveřníka přemluvily. Nakonec mu zeslábne zrak, že už neví, zda se kolem něho doopravdy stmívá, či zda ho jen tak klamou oči. Zato však teď rozeznává v té tmě jakousi zář, jež neuhasitelně tryská z brány k zákonu. Nebude už dlouho mezi živými. Před smrtí splynou mu v myšlenkách všechny zkušenosti celé té doby v jedinou otázku, kterou se dveřníka doposud nezeptal. Pokyne mu, protože už nemůže napřímit tuhnoucí tělo. Dveřník se k němu musí hluboko sklonit, neboť rozdíl ve velikosti se značně změnil v neprospěch toho muže. ‚Co chceš teď ještě vědět?‘ ptá se dveřník, ‚jsi nenasytný.‘ ‚Všichni přece dychtí po zákonu,‘ řekne muž, ‚jak je možné, že za všechna ta léta nikdo kromě mne nezádal, aby byl vpuštěn?‘ Dveřník pozná, že se blíží mužův konec, a aby ještě dostihl jeho zmírající sluch, zařve na něho: ‚Tudy nemohl být nikdo jiný vpuštěn, neboť tento vchod byl určen jen pro tebe. Teď půjdu a zavřu ho.‘“

„Dveřník tedy toho muže oklamal,“ řekl K. ihned, ten příběh ho velmi upoutal. „Neukvapuj se,“ řekl duchovní, „nepřijímej cizí mínění, aniž je přezkoumáš. Pověděl jsem ti ten příběh ve znění, jak je zapsán. O klamu tam není ani slova.“ „Je to však jasné,“ řekl K. „a tvůj první výklad byl zcela správný. Dveřník řekl to spásné slovo teprve tehdy, když tomu